

מטל השמים ומשמני הארץ - ברכתו של רבי יעקב דוד מאמשינוב זצוק"ל

בשיפולי העיירה הפולנית ושיגרוד השתרעו להם שדות חיטה מוריקים, מלאים וגדושים בגרעיני חיטה לרוב. היו אלה שדות החיטה של ר' אברהם, מנגידי העיירה. מידי שנה בעת הזריעה היה זורע את השדות, כשלאחר מכן היה מתפלל להשי"ת כי יוריד על שדותיו גשמי ברכה. לצד מכירת גבעולי חיטה בתרמיליהם, החזיק ברשותו טחנת קמח, בה היה טוחן חיטים לקמח, ואף את הקמח הזה היה מוכר ליהודים יחידים שחפצו לקנות קמח מוכן, כדי לאפות להם את פת לחמם, או למאפיות, כדי לאפות לחמים וחלות. ברם, גולת הכותרת של מעשיו המבורכים של ר' אברהם היתה דווקא בחלוקת חיטים וקמח חינם אין כסף לנצרכים ולנזקקים. כך חלפו כמה שנים, שדות החיטה הענקיות של ר' אברהם נתנו את פריים למישרין, והוא התפרנס מהם ברווח גדול, ואף גם המשיך לגמול חסדים טובים עם עניים ואביונים. עד שהגיעה אותה שנה שחונה, שנת בצורת ממש, בה נתקיים בשדותיו של ר' אברהם הפסוק "ועצר את השמים ולא יהיה מטר", ובשל כך נתקיים גם סיפא דקרא "והאדמה לא תתן את יכולה". באותה שנה, האדמה נותרה צחיחה לגמרי, גשמים לא ירדו לפני עונת החרישה והזריעה, ועקב כך האדמה כולה הפכה לאדמת טרשים, שלא ניתן לחרוש אותה כלל. בשל כך לא יכל ר' אברהם לזרוע את השדות בגרעיני חיטה, ומכאן החשש שהפסדיו של ר' אברהם יהיו עצומים ביותר, עד שהוא עלול להתדרדר מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

משך ימים הסותבב ר' אברהם סהרורי, כשהוא חושב על ההפסדים העצומים שהוא עתיד לראות באותה שנה. ידע כי בגין כך הוא עלול לאבד את כל רכושו ולהגיע עד כדי פת לחם. לנגד עיניו עמדו גם אותם עניים ואביונים שבכל שנה נהנו ממתנת ידו, ועתה שנה זו אינו יכול למלאות את חסרונם ואת בקשותיהם, והדבר הסב לו צער ועגמת נפש מרובה. באחד הימים, ניגש אליו אחד ממכריו, והציע לו לנסוע לאמשינוב, אל הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע, בנו של הרה"ק רבי יצחק מווארקי זי"ע. בתחילה מיאן ר' אברהם, כיון שמעולם לא ביקר בהיכלותיהם של צדיקים. אבל משהלה המשיך להפציר בו, לא נותרה לו כל ברירה, שכן לנגד עיניו המשיך לראות רק את ההפסדים הגדולים שממתינים לו. לבסוף הסכים, וישם את פעמיו לאמשינוב, אל הרה"ק רבי יעקב דוד כדי לתנות לפניו את מר צערו ולבקש מלפניו שיתפלל עבורו ויברכו בברכה טובה, למען יתנו שדותיו את יבולם, וכך יוכל גם להמשיך במעשי הצדקה והחסד שלו.

כשהגיע ר' אברהם לבית המדרש של הרבי ראה אנשים רבים עד מאד אשר ממתינים להיכנס אל הרבי אבל התור אינו מתקדם ואינו מתקצר. משבירר מה ארע, שמע כי דלתו של הרבי סגורה, ואף אחד אינו מורשה להיכנס. הוא הסתובב בבית המדרש אנה ואנה, ואז שמע לאמור כי ישנה איזו אפשרות להיכנס. אמנם הרבי ציוה לגבאים לבל להכניס אליו איש, אבל יחד עם זה ציוה הרבי, שאם יבוא לכאן יהודי ובפיו שאלה הלכתית, תינתן לו רשות להיכנס תיכף ומיד. מששמע ר' אברהם כך, הלך מהרה אל השוק, שם ביקש מהשוחט דמתא לשחוט עבורו תרנגולת, וכך, הגיע חיש מהר לביתו של הרבי כשהתרנגולת בידו. בראות הגבאי את האיש שהגיע לכאן ובידו

תרנגולת, הבין כי לבטח הגיע האיש לכאן כדי לשאול את הרבי שאלה הלכתית, ועל כן הכניסו אל הקודש פנימה. ומשנכנס, שיטח צרתו אודות שנת הבצורת שבגינה כל פרנסתו עלולה לרדת לטמיון. "לא רק על רכוש שלי אני מיצר אמר לרבי, מהחיטים שלי ומהקמח שאני טוחן אני מעניק חינם אין כסף לעניים ולאביונים רבים, ועליהם אני מיצר ביותר. על יהודים אלו שלא יוכלו לאפות לעצמם אפילו פת לחם ועל כן באתי לבקש ברכה ששדותי יתנו את יבולם, כך אוכל גם לקיים הלאה צדקה וחסד עם עניים ונצרכים". נענה לו הרבי מאמישנוב: "אם אתה מקיים מצות צדקה וחסד בחיטים ובקמח שלך בוודאי לא תפסיד מאומה, שהרי צריך אתה שיהיו לך גם בשנה זו חיטים וקמח כדי להמשיך במעשי החסד שלך".

לאחר רגע התרומם הרבי מכסאו, ניגש לחלון, הביט החוצה משך זמן מה, ולאחר מכן פנה אליו והוסיף: אל תדאג, חזור לחיים ולשלום לביתך, ובעזרת השי"ת ירדו גשמים רבים על השדות שלך, וכך תוכל להמשיך במעשי החסד שלך, וגם לך לא יחסר דבר". שמח וטוב לב, כשהוא סמוך ובטוח בברכות והבטחתו הקדושה של הרבי, שב ר' אברהם לביתו בושיגרוד. וכי אז, כשהגיע לשיפולי העיירה, סמוך לשדותיו השחונות והריקות הבחין כי אדמת כל השדות שלו לחה ורטובה. הוא התפלא ביותר על הדבר הזה, שהרי כל סימן של ענן לא נראה בשמים. הוא המשיך להתקרב לעבר השדות, וככל שהתקרב יותר הבחין כי גם כל התעלות לצד השדות אשר מובילות מים לעבר תלמי החרישה מלאות במים. בהתקרבו אל השדות שלו, פגש גוי אחד מתושבי העיירה ושאלהו לאמור: "תאמר לי האם ירד כאן גשם בימים האחרונים?" "אברומקו, מה לך שואל בכלל?" השיבו הגוי בהשתוממות. "האינך רואה מה שקרה כאן? תביט היטב ותבחין כי ירדו כאן גשמים לרוב, אבל... כל הגשמים ירדו רק על השדות שלך בלבד, ואילו כל השדות שמסביב נותרו יבשים לגמרי, ללא טיפה אחת של גשם." ר' אברהם הביט אנה ואנה, ואז הבחין, כי אכן כל השדות מסביב נותרו יבשים כפי שהיו משך כמה חודשים, ורק על שדותיו שלו ירדו גשמים. אז הבין כי אכן נתקיימה בו ברכתו של הרבי הקדוש מאמשינוב שאמר לו בלשון קדשו, כי "בעזרת השי"ת ירדו גשמים רבים על השדות שלך", רק על השדות שלו, ולא על שדות אחרים.

קורן מאושר הסתובב ר' אברהם ליד השדות שלו, כשהוא מורה לפועליו להתחיל לחרוש את השדות ולזרוע אותם מחדש, כדי שיצמיחו חיטים לרוב כמו בכל שנה, וכך יוכל להמשיך במעשי הצדקה והחסד שלו. עודו מסתובב בשדות שלו, הגיעו כמה משכניו הגויים שגם להם היו שדות בסמוך לו, ובפיהם תמיהה רבתי: "כיצד יתכן הדבר כי רק על השדות שלך ירדו גשמים ואילו השדות שלנו נותרו יבשים לגמרי?" ור' אברהם מספר להם על הרבי הקדוש שברך אותו ואמר לו, כי מצות מעשי החסד שלו ירדו גשמים על שדותיו. ואמנם רק על השדות שלי ירדו גשמים. נענו ואמרו כמה מהאיכרים הללו: 'אכן, ראבין קדוש יש לך. מאז ומתמיד ידענו כי הראבין הללו עושים ניסים ופלאות עם היהודים. ועכשיו ראינו את הדברים בעינינו ממש. כעבור ימים ספורים שם ר' אברהם את פעמיו בשנית לאמשינוב, אל הרה"ק רבי יעקב דוד, כדי לספר לרבי על הנס הגדול שארע, כיצד נתקיימה ברכתו והבטחתו של הרבי כי רק על שדותיו שלו ירדו גשמים לרוב, בהוסיפו לספר, שאפילו הגויים התפעלו מהנס הגדול שארע. נענה הרבי ואמר לו; "וכי נס היה כאן? הרי כך נאמר בפסוק: גשם נדבות תניף אלוקים נחלתך. כשאדם מקיים בממונו נדבות עם יהודים אחדים, ה' מוריד על שדותיו ונחלותיו שלו גשמים, כדי שיוכל להמשיך במעשי הצדקה

והחסד שלו. 'ור' אברהם, מאז אותו יום, בראותו כיצד ברכתו והבטחתו של הרבי נתקיימה בו, והיא העלתה אותו לאיגרא רמא, נעשה לאחד מחסידיו המובהקים של רבי יעקב דוד מאמשינוב, בהדבקו בו בכל לב ונפש. הפלא הגדול שארע לר' אברהם הפך לשיחה בפי כל יהודי אמשינוב. בכל פינה שחו יהודים אודות נס שהתרחש בשדותיו, עד שהסיפור המופלא הזה נתפרסם מאד, גם אצל הגויים שהתגוררו באמשינוב. גם הם דיברו בהשתוממות אודות הפלא הגדול שהראה הראבין. זולת גוי אחד שכל הפרסום והרעש שנעשה בעיר היה לצנינים בעיניו. גם הוא שמע כמו כולם על הנס הגדול, אבל שלא כמו כולם, הוא לעג לדבר. 'הכיצד יתכן הדבר לא הצליח מוחו הגויי להבין, 'כי באותו מקום על שדה אחת ידו גשמים ואילו על שדה שעומדת בסמוך לה לא ירדו גשמים? לא יתכן כדבר הזה!' - טען. אלא, ששכניו הגויים התרו בו לאמור, 'לבל ידבר כן. ' הנס הגדול התרחש במציאות, אמרו לו, 'כולם ראו במו עיניהם כיצד רק על השדות של היהודי אברומקו ירדו גשמים. ואתה, באם תמשיך לדבר נגד הנס הזה, הראבין הגדול יעניש אותך. ' ברם, האיש לא שת לבו למה שאמרו לו, והמשיך ללעוג. ואמנם, לא חלפו אלא ימים מועטים, והגוי הלך ונעשה אילם, עד שנתאלם לגמרי מבלי יכולת להוציא מפיו אפילו לא הברה אחת. משראו בני ביתו מה שארע, הבינו שהוא אכן נענש משום שדבר בגנותו של הצדיק. הם התחננו לפניו כי יאות לילך אל הצדיק היהודי כדי לבקש את סליחתו, אפשר והצדיק יסכים לסלוח לו. חיש מהר שם הגוי את פעמיו לעבר ביתו של הצדיק, ובתנועות ידיים ביקש את סליחתו של הרבי כשהוא מתחנן בפני הרבי בתנועות ידיים ובניע ראש, שהרבי יסלח לו והוא יוכל להתחיל שוב לדבר. אמר לו הרבי מאמשינוב: 'הגויים שגרים בושיגרוד האמינו שכאשר יהודי עושה חסד בממונו, אפשר לשנות עבורו את סדרי הטבע, ואילו אתה לא מאמין ועוד לועג לכך? אמנם אני מסכים לסלוח לך, אבל תדע לך שהחטא שלך גדול מנשוא, משום שדברת עלי ולעגת למה שארע. בשל כך הדיבור אמנם ישוב אליך אבל עם זאת, תשאר כבד לשון כל ימי חייך. ואמנם, דיבורו של האיש חזר אליו, אכל הוא נשאר מגמגם כל חיינו. מאז התייראו גם הגויים מקדושתו של הרבי מאמשינוב, ונתקיים בו מקרא שכתוב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'.